

Arartekoaren 2023R-2679-22 Ebazpena, 2023ko apirilaren 18a. Honen bidez, Zumarragako Udalari gomendatu zaio hirigintza salaketa bati erantzutea. Zumarragako XXXX sektorean enpresa batek garatzen duen industria-erabileragatik jarri zen salaketa.

Aurrekariak

1.- Zumarragako XXX udal-taldea, Zumarragako Udaleko zinegotzi den aldetik, kexa jarri zuen Zumarragako Udalak ez ziolako erantzun enpresa batek Zumarragako XXXX sektorean garatzen duen industria-jarduerarengatik jarritako salaketari.

Erreklamazioan azaldu zutenez, hainbat urtez eta amaitu arte, XXX enpresa industria-jarduera bat egiten aritu da, hondakin siderurgikoei garrantzia ematen, Zumarragako udalerrian indarrean dauden Plangintzako Arau Subsidiarioetako XXXX sektoreko lursail batzuetan. Industria-jarduera hori lotuta zegoen Eusko Jaurlaritzako Ekonomiaren Garapen, Jasangarritasun eta Ingurumen Sailak XXX enpresari emandako XXXX ingurumen-baimen integratuarekin, Zumarragako XX auzoan ijezketa-jarduera egiteko.

Idazkian salatutakoaren arabera, 2021etik aurrera titularra aldatu eta hondakin siderurgikoei garrantzia emateko XXXX sektoreko industria-instalazioaren erabilerari ekingo zitzaion berriro. Kasu horretan, Arau Subsidiarioek lurzoru urbanizagarri gisa sailkatu zuten lursail hori, eta hura garatzeko onartu behar ziren antolamendu xehatuko plan partziala eta hirigintza-kudeaketako beste tresna batzuk (urbanizatzeko jarduketa-programa, urbanizazio-proiektua eta berdinbanaketa-proiektua), horiek erabili aurretik.

Kexagileek adierazi zuten Zumarragako Udalak ezin zuela hirigintza-lizentziarik eman XXXX sektoreari dagokionez, harik eta egiteke zeuden hirigintza-kudeaketako tresnak onartu arte.

Hori dela eta, 2022ko irailaren 26an eskaera bat aurkeztu zuten Zumarragako Udaleko alkatearen aurrean, XXXX sektorean hirigintzako legeriaren ustezko ez-betetze baten berri emateko. Eskaeran Zumarragako Udalari eskatu zioten XXXX sektorean egiten ari zen hondakin siderurgikoak balorizatzeko industria-jarduera berehala eteteko agindu zezala, hirigintza-diziplinako ahalmenak baliatuz, eta urratutako hirigintza-legezketasuna lehengoratzeko espedientea ireki zezala,

lursailaren erabilera eten eta jatorrizko egoerara itzuliz, eta zegokion zehapen-espeditentea ireki zezala.

2022ko azaroaren 3an, berriz eskatu zuten salaketaren izapidetze-egoerari buruzko informazioa.

Horiek horrela, kexagileek Arartekora jo zuten jakinarazteko Zumarragako Udalak ez ziola erantzun hirigintza legeria ez betetzeagatik jarri zuten salaketa bati.

2. 2022ko abenduaren 23an Arartekoak Zumarragako Udalera jo zuen hirigintzako salaketaren eta kexagileei emandako erantzunaren izapidetze-egoerari buruzko informazioa eskuratzeko.

3. 2023ko urtarrilaren 25ean, Zumarragako Udaleko alkateak Arartekoari erantzun zion, eta horri lotutako askotariko dokumentazioaren kopia erantsi zuen erantzun horretan.

- Udal erantzunaren arabera, zepa edo zabortegia aintzat hartzeko instalazioa Ingurumen Baimen Bateratuaren (IBB) barruan dago (2008an izapidetu zuen XXXXek Eusko Jaurlaritzako Ingurumen Sailaren aurrean), eta enpresa horren jarduera nagusiari lotuta dago.

Kasu horretan, udal-txostenak Ingurumen Jasangarritasuneko Sailburuordetzaren 2022ko urtarrilaren 18ko ebazpena erantsi zuen. Ebazpen horren bidez, funtsezko aldatetatzat jo zen XXXX XXXX Zumarragako fabrikak aurkeztu zuen proiektua (hotzeko eta forjaketako ijezketa, zepak birrintzea, sailkatzea eta bahetzea, eta hondakin ez-arriskutsuen zabortegia itxi ondorengo mantentze-lanak eta kontrola), Zumarragako, Urretxuko eta Legazpiko udalerrietan.

- Hirigintza salaketari dagokionez, txostenean honako jarduketa hauek aipatu ziren:

. XXXX eremuko arau partikularrak. Sektorea sailkatuta dago erabilera industrialaren lurzoru urbanizagarri gisa. Altzairu-fabrikako lurrak dira, saihebidetutako zaharraren hegoaldean. Berrikusitako arau subsidiarioen arabera, horren lehen zatia hirigintza lurzoru industrialtzat jo zen. Gainera, txatar-biltegiak gain, mota askotako instalazio osagarrien multzo bat dago. Erabilera erregimenaren barruan, hondakinak balioztatzeko instalazio bat onartuko litzateke, baina ez litzateke onartuko, inola ere, egungo jabetza edo titulartasuna banatzea. Garatzeko, arau subsidiarioek ezarritakoaren arabera, plan partzial bat eta ingurumena hobetzeko plan bat

izapidetu behar dira, eta hasierako onespena eman aurretik, ingurumen-organo eskudunak txostena egin beharko du, kutsatuta egon daitezkeen lurzoruak dauden zehazteko. Plan berezia eta ingurumena hobetzeko plana garatzeko, hirigintza proiektu bat eta paisaia lehengoratzeko plan bat idatzi eta izapidetuko dira.

. 2022ko otsailaren 3an, XXX udal-taldeak idazki bat aurkeztu zuen Zumarragako Udaleko lurraldeko Batzorde Sektorialaren aurrean, XXX enpresak XXXX sektoreko zepak balioztatzeko lursailaren titulartasuna beste enpresa bati eskualdatzeari eta hondakinak mugitzeko eta metatzeko jarduera berri hori garatzeko emandako baimenei buruz. Halaber, informazioa eskatu zuten 4/2015 Legean jasotako lurzoruen kalitatearen inguruko araudia betetzeari buruz, Lurzorua kutsatzea saihesteko eta kutsatutakoa garbitzeko.

. 2022ko martxoaren 21ean, Zumarragako Udalak txosten tekniko bat egin zuen aurkeztutako idazkiari erantzuteko. Txostenaren arabera, ezin zen baimendu sektore hori bi eremutan banatzea. Era berean, bertan ondorioztatu zenez, ezin zen lizentziarik eman aurretik zeuden instalazioak eraisteko, jarduera-lizentzia aldatzea izapidetu eta dagozkion ingurumen-organoaren baimenak izan arte, Lurzorua kutsatzea saihestu eta kutsatutakoa garbitzeko ekainaren 25eko 4/2015 Legeari jarraikiz.

Txostenean ez zegoen jasota Zumarragako Udalari udal-lizentziarik edo baimenik eskatu zitzaionik hondakinak mugitzeko eta metatzeko.

. 2022ko irailaren 26an, kexagileek eskaera bat aurkeztu zuten, Zumarragako Udaleko alkateari zuzenduta. Horren bidez salatu zen, ustez, XXXX sektoreko hirigintza legeria urratu zela.

. 2022ko urriaren 14an, lurraldeko informazio udal-batzordeak irizpen batekin erantzun zion XXX udal-taldeak jarduera eteteko eskatzeko aurkeztu zuen idazkiari. Batzordearen irizpenaren arabera, aurkeztutako eskaera aztertzea proposatu zen.

Hala ere, Zumarragako Udalak bidalitako dokumentazioan ez zen jaso berriazko erantzunik XXXX sektorean egiten ari zen siderurgia-hondakinak baloratzeko industria-jardueraren hirigintza-erabilerari buruz aurkeztutako salaketari dagokionez.

Kexa hori ikusita, kexaren planteamendua eta Zumarragako Udalak bidalitako informazioa aztertu ostean, Arartekoak honako gogoeta hauek helarazi nahi dizkizu:

Gogoetak

1. Lehenik eta behin, adierazi behar da herritarrek administrazio onerako duten eskubideak berekin dakarrela aurkezten diren idazkien hartu agiria jasotzea administrazio publikoetatik, dagokion prozedurako ofiziozko bultzada ematea eta planteatutako kontu eta errekurtsio guztiei arrazoizko epean eta moduan erantzutea.

Administrazio onaren printzipio horiek kexan azaldutakoaren antzeko kasuetan ere aplikatu daitezke, hau da, zinegotzi talde batek XXXX sektoreko industria-erabilerak eta siderurgia-hondakinen balorizazio-jarduera salatzean.

2. Horrela, salaketa-idazki bat aurkezteko administrazio-izapide bat behar da eskaeran azaldutakoaren muina baloratzeko, eta hala badagokio, organo eskudunak dagokion araudian ezarritako hirigintza-legezketasuna kontrolatzeko ahalak baliatu beharko ditu.

Kasu honetan, kexa aurkeztu ondoren, Zumarragako Udalak hirigintza salaketarekin lotutako hainbat jarduketan berri eman dio Arartekoari, hala nola txosten tekniko bat egitea edo hura informazio udal-batzorde batera bidaltzea.

Hala ere, udalaren erantzunean ez ziren jaso egindako ikuskapen-jarduketak, eta erantzun horren bidez, ez zitzairen erantzun XXXX sektorean egiten ari diren siderurgia-hondakinen hirigintza-erabilerei eta balorizazio-jarduera industrialaren inguruan salaketan azaldutako gaiak. Era berean, ez dio erantzuten hirigintza-legezketasuna berrezartzeko espediente bat eta dagokion zehapen-espedientea hasteko organo eskudunari egindako eskaerari.

Zehaztu behar da informazio-batzordeak organo osagarriak direla, eta beren helburua dela osoko bilkuran erabaki behar diren gaiak aztertzea, horiei buruzko txostena edo kontsulta egitea. Hala ere, batzorde horien esku-hartzeak ez du inola ere ordeztu behar hirigintza-diziplinako ahalak baliatzeko eskumena duen organoa, hirigintza-legerian jasotakoaren arabera.

3. Horri dagokionez, aipatzekoa da Lurzoruari eta Hirigintzari buruzko ekainaren 30eko 2/2006 Legearen 219. artikularen arabera, lizentziarik gabe edo baimendutako proiektuaren aurka egiten den edozein eraikuntza-jarduketa edo hirigintza-erabilera ezkutuko jarduketatzat jotzen dela.

Bestalde, 2/2006 Legearen 221.2 artikulua arabera, Udalak lizentziarik gabeko edo proiektura egokitzen ez den lan, jarduera edo erabilera urbanistiko baten berri duenean, hirigintza- eta zehapen-ahalmenak baliatuz jardun beharko du nahitaez, eta horretarako hirigintza-legerian aurreikusitako baldintzei jarraituko die.

“Udalak ekintza edo jarduera bat ezkutuan egiten ari dela jakiten badu, eteteko agindua emango du alkateak, eta agindu hori higiezinaren jabeei jakinaraziko zaie. Jakinarazpen horretan, bestalde, deialdia egingo zaie, lehenago prozedura abiarazita, baldin eta ekintza edo jarduketa printzipioz legeztatzea bada, hura legeztatzeko eskaera aurkez dezaten gehienez ere hilabeteko epean, eta, hala dagokionean, baita hartarako proiektu tekniko nahikoa ere, Hori guztia egiteko, legeztatzeko kontuan izan behar den hirigintza-informazio guztia erantsiko zaio jakinarazpenari.”

4. Gauzak horrela, agerian utzi behar da ikuskatzeko, hirigintza-legezketasuna babesteko, urratutako ordena lehengoratzeko eta arau-haustea zehatzeko administrazio-ahalak erabiltzeak dakarren izaera ukaezina.

Euskal Autonomia Erkidegoko Auzitegi Nagusiko Administrazioarekiko Auzien Salak honela dio 2014ko martxoaren 20ko 2007/2014 epaian: *“Oportuno es recordar que una de las potestades administrativas que sirven al desarrollo de la función pública urbanística, como recoge el art. 2.3.g) de la Ley de Suelo y Urbanismo , es la protección de la legalidad urbanística, la restauración del orden infringido y la sanción de las infracciones, que ha de ponerse en relación con la regulación que la ley plasma en su Título VI, sobre la garantía y protección de la ordenación urbanística, en su Capítulo I, sobre principios generales, al plasmar en el art. 204 las funciones de garantía y protección de la ordenación urbanística, que impone a los ayuntamientos velar por el cumplimiento de las disposiciones de la ley, de las normas y demás instrumentos que la complementan o desarrollan para cumplir las finalidades y promover los principios proclamados en ella, para plasmar, en el punto 2, que el ejercicio de las potestades reguladas en dicho Título VI [- en el que se integran los preceptos fundamentales que hemos ido refiriendo, en el ámbito de la disciplina urbanística en relación con actuaciones clandestinas -] tienen carácter irrenunciable, para señalar que a tal efecto las autoridades y los funcionarios están obligados a iniciar y tramitar, en los plazos previstos en cada caso, los pronunciamientos establecidos para el ejercicio de tales potestades, con expresa referencia a que su incumplimiento dará lugar a responsabilidad disciplinaria, tras lo que el art. 206 se refiere al régimen de control de las actividades y de los actos*

regulados por la ordenación urbanística, en el que se plasman los supuestos de control de la legalidad urbanística, así como las potestades de los ayuntamientos”

Administrazio publikoek ahalmen horiek derrigorrez erabili beharra Espainiako Konstituzioaren 9.3. artikulutik eratorritako legezkotasun-printzipioaren eta arbitrariotasun-debekuaren ondorio saihestezina da.

Gainera, Administrazio Publikoen Administrazio Prozedura Erkideari buruzko urriaren 1eko 39/2015 Legearen 71. artikuluan ofizialtasun-printzipioa ezartzen da administrazio-espedienteak bultzatzeko orduan, honako hau dio eta: *“Prozeduara, bizkortasun-printzipioa zainduz, ofizioz bultzatuko da izapide guztietan, eta bitarteko elektronikoen bidez, gardentasun- eta publikotasun-printzipioak gordes.”*

Azken batean, toki-erakundeetako organo eskudunek ezin dute inola ere beren ikuskapen-ahalak egikaritzea edo atzeratzea eragotzi, salaketa baten bidez ustezko obra edo erabilera klandestino batzuen berri dutenetik.

Hirigintza-diziplinako ahalmen horien barruan sartu behar da kexagileek Zumarragako XXXX sektorean enpresa baten industria-erabilerari buruz aurkeztutako salaketak aztertzeko betebeharra.

Horri dagokionez, erakunde honek ustez Zumarragako Udaleko udal-organo eskudunak salaketaren xedeari buruzko balorazio egokia egin beharko luke, kexagileei zentzuz eta modu arrazoituan erantzuteko, administrazio onaren betebeharra betetze aldera.

Horregatik guztiagatik, Arartekoak gomendio hau egiten dio Zumarragako Udalari, otsailaren 27ko 3/1985 Legeak (erakunde hau sortu eta arautzekoak) 11.b) artikuluan ezarritakoaren arabera:

Gomendioa

Berariaz eta modu arrazoituan erantzun diezaiola 2022ko irailaren 26an aurkeztutako hirigintza salaketari, enpresa batek Zumarragako XXXX sektorean garatzen duen industria-erabilera dela eta.

Arartekoak Zumarragako Udalari gogorarazi dio, kasu bakoitzerako ezarritako bermeen eta epeen barruan, ofizioz izapidetu eta bultzatu behar dituela salaketari dagokionez esleituriko hirigintza-ikuskaritzako ahalmenak baliatzeko prozedurak,

eta interesdunei egindako ikuskapenaren ondoriozko jarduketan berri eman behar diela.

